

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W KRYTYCZNYCH SYTUACJACH WYCHOWAWCZYCH W ZESPOLE SZKÓŁ SPECJALNYCH IM. JANUSZA KORCZAKA WE WRZEŚNI

Podstawy prawne :

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 stycznia 2015r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
2. Ustawa z dn. 24 maja 2013r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.
3. Ustawa z dn. 14 grudnia 2017r. Prawo Oświatowe.
4. Tekst jednolity ustawy z dn. 15 września 2016r. – Ustawa z dn. 25 marca 2014r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.
5. Ustawa z dn. 14 września 2016r. Przepisy Wprowadzające Ustawę Prawo Oświatowe.

Szkoła przyjmuje działania interwencyjne określone w Krajowym Programie Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przemocy wśród Dzieci i Młodzieży uchwalonym przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 roku i dostosowuje je do własnych potrzeb.

Wstęp

Mając na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań, uczynienie oddziaływań wychowawczych bardziej skutecznymi i trafnymi opracowano procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz krytycznych. Wypracowane procedury postępowania mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w szkole oraz ułatwienie i ujednolicenie postępowania osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo uczniów. Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 Karty Nauczyciela, art.6 pkt. 1 określa obowiązki nauczyciela, który brzmi: „*Nauczyciel zobowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom.*” Szkoła, jako instytucja edukacyjno-wychowawcza powołana jest m.in. do udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów uczniów. Uczeń, którego zachowanie przejawia cechy niedostosowania społecznego ma prawo oczekiwać od szkoły kompleksowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dotyczy to pomocy doraźnej, koniecznej w sytuacji kryzysowej. Do podejmowania działań interwencyjnych przez szkołę w sytuacjach kryzysowych zobowiązują treści zawarte w/w dokumentach.

Cele procedur:

- usprawnienie i zwiększanie skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych,
- wskazywanie działań naprawczych,
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych,
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Spis procedur:

- I Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest ofiarą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole.**
- II Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest sprawcą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole.**
- III Procedura postępowania w sytuacji, gdy nauczyciel jest ofiarą przemocy fizycznej i psychicznej.**
- IV Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie zajęć.**
- V Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgaryzmów wobec rówieśników i nauczycieli (agresja słowna).**
- VI Procedura postępowania w przypadku przyścia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.**
- VII Procedura postępowania przypadku stwierdzenia, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających (dopalacze, leki, narkotyki), bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.**
- VIII Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.**
- IX Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub inną substancję odurzającą.**
- X Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk lub inną substancję odurzającą.**
- XI Procedura postępowania w przypadku kiedy zachowanie ucznia stanowi zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia jego i innych.**

I Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest ofiarą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole.

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zachowanie przemocowe ucznia, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy, dyrektora oraz sporządzenia notatkę o zdarzeniu.
3. Rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia – w formie konfrontacji z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu i wspólnie dochodzącymi do rozwiązania konfliktu lub prowadzi rozmowy oddzielnie z ofiarą i sprawcą w celu uniknięcia konfrontacji ze sobą ucznia - ofiary i ucznia - sprawcy, aby chronić ucznia poszkodowanego.
4. Informuje rodziców pokrzywdzonego ucznia o zdarzeniu, poucza ich o możliwości złożenia zawiadomienia w odpowiedniej jednostce policji.
5. Jeśli doszło do drastycznego naruszenia godności ucznia lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, informuje o tym jednostkę Policji lub Sąd Rodzinny.
6. Nauczyciel zawsze powinien stawać po stronie dziecka pokrzywdzonego, które musi mieć w kimś oparcie, nawet jeśli koledzy mają do niego zastrzeżenia (trzeba pamiętać, że to ono jest ofiarą, a nie sprawcą). Podczas rozmów z dzieckiem, które jest ofiarą przemocy, należy unikać: przypisywania dziecku winy za zaistniałą sytuację, bagatelizowania problemu dziecka, dawania dobrych rad.

II Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest sprawcą przemocy fizycznej i psychicznej w szkole.

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne zachowanie, doprowadza do jego przerwania, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę. W uzasadnionych sytuacjach spisuje zeznania dzieci - świadków, które mogą być pomocne w przekazaniu rodzicom sprawozdania o udziale ich dziecka w krzywdzeniu kolegów.
2. Zgłasza przypadek do pedagoga/psychologa, wychowawcy, dyrektora.
3. Wychowawca udziela uczniowi upomnienia. Nauczyciel lub wychowawca odnotowują zajście w zeszycie uwag, dzienniku.
4. Pedagog/psycholog wzywa rodziców ucznia – sprawcy przemocy, informuje ich o możliwych konsekwencjach prawnych oraz wynikających z regulaminu szkoły.
5. Jeśli pojedyncze uwagi i upomnienia nie dają efektu, a uczeń jest wciąż agresywny i stosuje przemoc, należy podjąć cykliczne rozmowy pedagoga/psychologa z uczniem oraz obserwację jego zachowania przez nauczycieli uczących i odnotowywać spostrzeżenia w zeszycie uwag.

Należy zaproponować rodzicom ucznia skorzystanie ze specjalistycznej pomocy oraz poinformować o możliwości powiadomienia Sądu Rodzinnego.

6. W sytuacji braku zainteresowania ze strony rodziców należy powiadomić Sąd Rodzinny.

7. Przez cały czas wychowawca powinien nagradzać pozytywne zachowania ucznia (zauważać, doceniać, chwalić).

8. Gdy ma miejsce zdarzenie o szczególnie drastycznym przebiegu (bójka, rozbój, uszkodzenie ciała), wychowawca informuje dyrektora. Dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców i powiadamia Policję.

III Procedura postępowania w sytuacji, gdy nauczyciel jest ofiarą przemocy fizycznej lub psychicznej.

1. Nauczyciel, który jest ofiarą przemocy ze strony uczniów, nie powinien ukrywać tego faktu. Powinien ujawnić zdarzenie, zanim wróci na lekcję do tej samej klasy.

2. Pokrzywdzony nauczyciel rozmawia z pedagogiem/psychologiem, dyrektorem o zaistniałym zdarzeniu związanym z agresją uczniów. Informuje o zdarzeniu na najbliższej Radzie Pedagogicznej oraz wykonuje notatkę służbową.

3. Dyrektor szkoły razem z nauczycielem rozmawia z każdym sprawcą przemocy. Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny.

4. Dyrektor wzywa rodziców uczniów i informuje ich o zdarzeniu.

5. Sprawcy zostają ukarani zgodnie z obowiązującymi w szkole zapisami statutowymi.

6. Jeśli została naruszona godność nauczyciela i zachodzi podejrzenie, że zostało złamane prawo, nauczyciel powiadamia Policję.

IV Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie zajęć.

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o łamaniu przez niego Statutu Szkoły i wynikających stąd konsekwencjach.

2. Wzywa innego pracownika szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji.

3. Telefonicznie wzywa rodziców i rozmawia na temat trudności dziecka oraz ewentualnej możliwości pomocy, a także o konsekwencjach przewidzianych w Statucie Szkoły.

4. Sporządza notatkę z przebiegu zdarzenia.

5. W dalszym ciągu obserwuje zachowanie ucznia.

V Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia wulgaryzmów wobec rówieśników i nauczycieli (agresja słowna).

1. Powiadomienie wychowawcy o zaistniałej sytuacji.
2. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
3. Sporządzenie informacji wychowawcy klasy o zaistniałym zdarzeniu: bezpośrednio (zapis w zeszycie uwag klasy).
4. Zastosowanie kar regulaminowych, przewidzianych w Statucie Szkoły.
5. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicami w obecności pedagoga/psychologa szkolnego – zobowiązanie rodzica i ucznia agresywnego do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją.
6. Przeproszenie się uczestników zajęcia.
7. Pogadanka na lekcji wychowawczej na temat kultury języka i szacunku do drugiej osoby.

VI Procedura postępowania w przypadku przyścia do szkoły ucznia z urazami wskazującymi na przemoc fizyczną w domu.

1. Jeżeli nauczyciel zauważy lub uczeń zgłosi po przyjsciu do szkoły urazy (złamania, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) stwarzające podejrzenie, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, postępuje w następujący sposób:
  - a. zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej,
  - b. powiadamia wychowawcę, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły,
  - c. wspólnie z wychowawcą, pedagogiem/psychologiem i dyrektorem wysłuchuje relacji ucznia,
  - d. wspólnie z innymi osobami (wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor) ocenia stan ucznia i ewentualnie udziela mu niezbędnej pomocy lub wzywa pomoc medyczną,
  - e. pedagog/psycholog lub dyrektor powiadamia policję i w razie potrzeby uczestniczy w niezbędnych czynnościach (ew. obdukcja, rozmowa z uczniem, przewiezienie do pogotowia opiekuńczego), nauczyciela może zastąpić wychowawca ucznia,
  - f. powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia.
2. Podobny tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela, że rodzice (opiekunowie) są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec niego.

VII Procedura postępowania przypadku stwierdzenia, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających (dopalacze, leki, narkotyki), bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły, sporządza notatkę o zdarzeniu oraz podjętych działaniach.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z dyrektorem szkoły, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

VIII Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i dyrektora.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. W razie konieczności wzywa lekarza w celu ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod

wpływem np. alkoholu, odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz Sąd Rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

6. W każdym przypadku, gdy uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policji lub Sądu Rodzinnego.

IX Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub inną substancję odurzającą.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa Policję.

3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

X Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk lub inną substancję odurzającą.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor, itp.) żąda od ucznia, aby przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów, budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, teczki ucznia, szafki - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji

i pokazania zawartości teczki/szafki dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

XI Procedura postępowania w przypadku kiedy zachowanie ucznia stanowi zagrożenie bezpieczeństwa, zdrowia i życia jego i innych.

Obowiązkiem pracowników szkoły jest podjęcie natychmiastowych działań w przypadku, gdy jest się świadkami zdarzenia zagrażającego bezpieczeństwu uczestnikom zdarzenia, stosując następujące wskazówki:

1. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia/osłabienia zachowania agresywnego ucznia poprzez rozmowę z nim:

a. spokojnym, zdecydowanym głosem informuje dokładnie, co uczeń ma robić z rękami, nogami itp.,

b. unika pouczania ucznia, czego nie ma robić, np. zamiast mówić „nie bij”, udziela wskazówek adekwatnie do zachowań ucznia, jeśli uczeń właśnie chce kogoś uderzyć, mówi : „opuść ręce”, jeśli chce rzucić krzesłem – „postaw krzesło”, jeżeli chce kopać – „nie ruszaj się, nie podnoś nóg z podłogi” itp.,

c. wskazane jest unikanie sformułowań typu: „uspokój się”, a używać precyzyjnych wyrażen, takich jak: „trzymaj ręce przy sobie”,

d. należy unikać dyskusji, pogroźek, nie wymagać przeproszenia czy rekompensowania szkód.

Postępowania w przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje zmianą zachowania ucznia:

1. Nauczyciel poprzez pomoc ze strony przewodniczącego klasy lub dyżurnego ucznia zawiadamia pedagoga / psychologa / dyrektora / innego nauczyciela o zaistniałej sytuacji.

2. Uczeń zostaje słownie poinformowany, że zostanie odizolowany od grupy przez innego pracownika - nauczyciela szkoły. Zostaje zaprowadzony do gabinetu pedagoga / psychologa szkolnego lub gabinetu dyrektora szkoły.

3. W przypadku braku takiej możliwości (nieobecność pedagoga/psychologa w szkole) nauczyciel jest zobowiązany zapewnić bezpieczeństwo pozostałym uczniom poprzez wyprowadzenie ich z klasy/sali do innego bezpiecznego pomieszczenia w szkole (np.: świetlicy szkolnej, biblioteki, innej klasy). W tym wypadku z agresywnym uczniem pozostaje nauczyciel lub nauczyciel-wychowawca, udzielający wsparcia oraz pedagog/psycholog, pomoc nauczyciela.

4. W sytuacji koniecznej, jeśli:

a. zachowanie ucznia zagraża zdrowiu i życiu jego lub innej osoby;

b. uczeń gwałtownie niszczy, rzuca i uszkadza przedmioty znajdujące się w otoczeniu - dopuszcza się zastosowanie przez nauczyciela/pomoc nauczyciela siły fizycznej lub środka przymusu bezpośredniego, który polega na doraźnym, krótkotrwałym, ręcznym zabezpieczeniu ucznia, w granicach niezbędnych do pokonania oporu fizycznego z jego strony.

Jeśli jest to możliwe, należy używać takich technik, aby uczeń nie miał możliwości dosięgnięcia innych, okaleczenia siebie lub innych tj.:

- przytrzymanie za rękę – chwytów obezwładniających za przedramiona, nogi, itp.

Przytrzymanie służy obronie własnej, jedyne, co powinno się mówić w takiej sytuacji, to: „puszczę cię wtedy, gdy twoje ręce będą nieruchome”, „trzymaj ręce w bezruchu”. Nie powinno się mówić nic więcej do czasu, gdy dziecko nie zapanuje nad swoimi kończynami.

Gdy uczeń zaczyna postępować zgodnie ze wskazówkami, należy stopniowo redukować siłę fizyczną.

Jeśli zachowanie ucznia ponownie staje się gwałtowne, znowu powinno być wprowadzone zabezpieczenie fizyczne.

5. Przymus bezpośredni jest interwencją terapeutyczną, a nie represyjną – na służyć odzyskaniu samokontroli. Siłę fizyczną (przymus bezpośredni) może stosować, w razie konieczności, jednocześnie więcej niż jeden pracownik szkoły.

6. Użycie siły fizycznej powinno być stosowane tylko i wyłącznie w przypadku zagrażającym zniszczeniem czy okaleczeniem i usunięte, gdy tylko sytuacja zostanie uznana za bezpieczną.

7. Posługiwanie się siłą fizyczną nie powinno być stosowane w przypadkach, które nie są niebezpieczne, czy destrukcyjne, jak gwałtowne poruszenie się, czy skakanie, itp.

8. Osoba interweniująca sporządza notatkę służbową o zaistniałej sytuacji, informuje wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa. Pedagog lub psycholog zawiadamia telefonicznie rodziców/opiekunów prawnych. W przypadku braku kontaktu telefonicznego pedagog/psycholog informuje pisemnie o zaistniałej sytuacji.

9. Rozmowa z rodzicami ucznia przeprowadzona przez wychowawcę/ pedagoga/ psychologa ma celu dobranie odpowiednich form pomocy dla dziecka.

10. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (pobudzenie fizyczne, zagrożenie, napaść fizyczna, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), stosuje się:

- zawiadomienie telefoniczne rodziców ucznia,

-wzywa Policję /Pogotowie Ratunkowe.

11. Brak możliwości skontaktowania się telefonicznego z rodzicami/opiekunami dziecka nie zwalnia szkoły z obowiązku wezwania Policji lub Pogotowia Ratunkowego w przypadku bardzo agresywnego zachowania lub sytuacji zagrażającej zdrowiu i życiu.

12. W przypadku eskalacji zachowań agresywnych ucznia i gdy ustalone procedury postępowania nie odnoszą skutków szkoła występuje do rodziców/opiekunów prawnych o przeprowadzenie konsultacji lekarskiej.

13.W przypadku braku efektywnej współpracy z rodzicami pedagog szkolny lub psycholog kieruje wniosek do Sądu.

Procedury zatwierdzone na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dn. 13 września 2017r.

Pieczętka i podpis dyrektora

Załącznik do procedury XI

Procedura postępowania w przypadku kiedy zachowanie ucznia stanowi zagrożenie bezpieczeństwa, zdrowia i życia jego i innych.

Pieczętka szkoły

Września , dnia .....

Wyrażam zgodę na zastosowanie wobec mojego syna/mojej córki
..... procedury **postępowania w przypadku**
kiedy jego/jej zachowanie stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa, zdrowia lub życia
własnego oraz innych.

Data i podpis rodzica/prawnego opiekuna